

28.12.3

101a (ואם אסורים בזקים ילכדון בחבלי עוני) → 102a (ת"ר כי כן צויתא)

1. (יב) וידבר משה אל אהרן ואל אלעזר ואל איתמר בניו הנותרים קחו את המנחה הנותרת מאשי ה' ואכלוה מצות אצל המזבח כי קדש קדשים הוא: (יג) ואכלתם אתה במקום קדש כי חקך וחק בגיך הוא מאשי ה' **כי כן צויתא**: (יד) ואת חזה התנופה ואת שוק התרומה תאכלו במקום טהור אתה ובגיך ובגיתך אתך כי חקך וחק בגיך נתנו מזבחי שלמי בני ישראל: (טו) שוק התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים וביאו להניף תנופה לפני ה' והיה לך ולבגיך אתך לחק עולם **כאשר צוה ה'**: (טז) ואת **שעיר החטאת דרש דרש** משה והנה שרף ויקצף על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרים לאמר: (יז) מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש כי קדש קדשים הוא **ואתה נתן לכם לשאת את עון העדה** לכפר עליהם לפני ה': (יח) **הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה** אכול תאכלו אתה בקדש **כאשר צויתא**: (יט) וידבר אהרן אל משה הן היום הקריבו את חטאתם ואת עלתם לפני ה' ותקראנה אתי **כאלה** ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני ה': (כ) **וישמע משה וייטב בעיניו**. ויקרא י

2. **לא אכלתי באני ממנו** ולא בערתי ממנו בטמא ולא נתתי ממנו למת שמעתי בקול ה' אלהי עשיתי ככל אשר צויתני: דברים כו, יד

3. והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לאלהיו ויכפר על בני ישראל: במדבר כה, יג

4. **וישמע פינחס הפהן** ונשיאי העדה וראשי אלפי ישראל אשר אתו את הדברים אשר דברו בני ראובן ובני גד ובני מנשה וייטב בעיניהם: יהושע כב, ל

5. ויקח משה את החזה ויניפהו תנופה לפני ה' מאיל המלאים **למשה היה למנה כאשר צוה ה'** את משה: ויקרא ח, כט

6. לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל: ויקרא כא, כב

7. ויחר אף ה' במשה ויאמר **הלא אהרן אחיך הלוי** ידעת כי דבר ידבר הוא וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמת בלבו: שמות ד, יד

8. ומשה איש האלהים **בניו יקראו על שבט הלוי**: דה"א כג, יד

9. **משה ואהרן ככהניו** ושמואל בקראי שמו קראים אל ה' והוא יענם: תהלים צט, ו

10. וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחוו לי לאמר צא אתה וכל העם אשר ברגליך ואחרי כן אצא ויצא מעם **פרעה בחר אף**: שמות יא, ח

11. לך אל פרעה בבקר הנה יצא המימה ונצבת **לקראתו** על שפת היאר והמטה אשר נהפך לנחש תקח בידך: שמות ז, טו

12. ויד ה' היתה אל אליהו וישנס מתניו **וירץ לפני אחאב** עד באכה יזרעאלה: מ"א יח, מו

13. ויאמר אל תקרב **הלם** של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא: שמות ג, ה

14. ויבא המלך דוד וישב לפני ה' ויאמר מי אנכי אדני ה' ומי ביתי כי הביאתני עד **הלם**: שמ"ב ז, יח

15. וישאלו עוד בה' **הבא עוד הלם** איש ס ויאמר יקוק הנה הוא נחבא אל הכלים: שמ"א י, כב

16. לא יגרע מצדיק עיניו ואת מלכים לפסא וישיבם לנצח ויגבהו: איוב לו, ז

17. ואם אסורים בזקים ילכדון בחבלי עני: איוב לו, ח

- I Dispute about cause of burning of ר"ח after death of ואביהו ונדב, following ויקרא י' (v. 1)
- a בשעת מעשה 3 mentions of command (v. 1) – 1 to indicate that they should eat as קרבן, 2nd was stated אוננין, 3rd was stated אוננין and 3rd (כאשר צוה ה') - to indicate that it was ה' צו, not his own words
- i challenge: בריתא which rules that it was burnt (not eaten) due to אנינות, per "כאלה"
- ii answer1 (שמואל) #1 בריתא follows ר' יהודה (burnt due to טומאה); #2 follows ר' נחמיה (טומאה)
- 1 כאלה – per בריתא ר"ח claims it was due to אנינות
- (a) dissent: ר' יהודה (ר"ש) claims it was due to טומאה; else all 3 (see below) should have been burnt
- (i) All 3: per v. 1 (טז) – שעיר ר"ח, שעיר נחשון, שעיר שמיני – שורף
1. Note: only one of them was burned (שורף – in the singular) – it was ר"ח, per ...את עיון...
- (b) additionally: if it was due to אנינות, they could have eaten them at night
- (i) defense: he holds that אנינות לילה is מה"ת
- (c) additionally: פנחס was with them (not an אונן, could have eaten them)
- (i) defense: he follows ר"א פנחס – ר"א wasn't yet a כהן
1. זמרי חנינא (v. 3); until he killed ד' חנינא
2. פנחס הכהן (in יהושע's time; v. 4 – he is called פנחס) until he brought peace between the tribes
- a. And: v. 3 is a ברכה, not an assignment
- b. ד' חנינא reads v. 4 as identifying his lineage, not an assignment
- iii answer2 (רבא) both rulings are ר"נ (שעיר המילואים); ר"נ were to be eaten באנינות דורות, באנינות שעה (שעיר המילואים); ר"נ
- II Tangent: conjecture as to how ר"נ and ר"ש would each interpret the dialogue in v. 1
- a ר"נ asked if it had gone inside (a: "no"); if it had gone out (a: "no"); if it had been brought באנינות and thereby been invalidated (a: "I brought it, not ואיתמר") – then why was it burned?
- i Response (אהרן): perhaps rule of אנינות being set aside was only for קדשי דורות, not קדשי שעה
- 1 Reason: מעשר ק"ו (v. 2) which may not be eaten באנינות
- ii Conclusion: משה was pleased – he had been instructed thus and forgotten

- b *ל"י ור"ש* (same questions and answers); he then asked they had been carried away with their sadness and neglectfully allowed it to become טמא (*a*: an emphatic "no") – then why was it not eaten?
- i *Response (אהרן)*: perhaps rule of being eaten באנינות was only for that night, not during day
    - 1 *Reason*: מעשר ק"י from מועד (as above)
  - ii *Conclusion*: משה was pleased – he had been instructed thus and forgotten
    - 1 *Question*: if so, they should have waited until night and eaten it
    - 2 *Answer*: it became טמא due to אונס (not neglect)
    - 3 *Support*: היום implies that at night it would be eaten
      - (a) *ל"י*: understands היום as referring to חובת היום
      - (b) *Support (for ל"י)*: הן היום (reference to חובת היום)
        - (i) *ל"י ור"ש*: understand הן היום to refer to "them" – they didn't bring it, I (אהרן) did (no באנינות)
- III Aggadic tangent – רב's claim that משה had a status of גדול (per v. 5)
- a *Challenge*: in above ברייתא, they should have mentioned that משה and פנחס were there (to eat as non-אוננים)
    - i *Defense*: משה was occupied with שכונה (per his regular early ascents to mountain during סיני מעמד הר סיני)
  - b *challenge*: v. 6 permits both קדשים קלים and קדשי קדשים
    - i *justification*: קדשי קדשים are permitted to זר (we assume – משה); קדשים קלים are "קל"
    - ii *defense*: זר here is all זרים – at a במה - per opinion that מנחה (קדש קדשים) was offered at במה
  - c *Challenge*: ברייתא - who declared מרים to be מצורעת?
    - i *Cannot be*: משה, as he is a זר (nor can אהרן as he is a קרוב – so ה' Himself performed החלט etc.)
    - ii *Defense*: in the case of מראות נגעים, the text specifies the family (אהרן ובניו)
  - d *Challenge*: ברייתא that אלישבע had 5 happy "advantages" over every other בן ישראל – yet she mourned over two sons
    - i *Brother-in-law*: was מלך
    - ii *Husband*: was כהן גדול
    - iii *Son*: was כה"ג סגן
    - iv *Grandson (פנחס)*: was משוח מלחמה
    - v *Brother*: was נשיא (נחשון בן עמינדב)
      - 1 *Explanation*: #1 should've been כהן גדול
      - 2 *Defense*: means "also king (besides כהן גדול)"
  - e *Observation*: רב's position is subject to dispute ריב"ק vs. רשב"י
    - i *ריב"ק*: every "חרון אף" has a practical impact except for the one at the סנה – v. 7
    - ii *רשב"י*: this also had an impact, as אהרן lost his כהונה to משה
      - 1 *שבעת ימי המילואים*: משה was only כהן during המילואים
      - 2 *Some say*: only his children lost it, per v. 8 and v. 9
- IV Aggadic tangent – picking up on ברייתא just cited – all חרון אף leaves an impact (save that in v. 7)
- a *Challenge*: v. 10 – even though משה was angry (חרון אף) he said nothing else to פרעה
    - i *Defense (ר"ל)*: he slapped him (!)
    - ii *Challenge*: ר"ל took the position, against ר"י, that משה was to honor פרעה at the river (v. 10)
      - 1 *Answer*: reverse those positions
      - 2 *Support (for honoring פרעה)*: v. 11 and v. 12 (אחאב אליהו)
- V Aggadic tangent – עולא's observation that משה requested מלכות but it was denied him
- a *Source*: v. 13 – ה' keeps him from coming הלם, which alludes to monarchy, per v. 14
    - i *Challenge*: ברייתא lists אלישבע's advantages – her brother-in-law (משה) is a king!
    - ii *Answer*: he requested a dynastic monarchy and it was denied him (but he himself was king)
      - 1 *Challenge*: הלם also used in re: שאול (v. 15) yet he had no dynasty
      - 2 *Answer1*: his son, (איש בשת) אשבעל took over for him (under אבנר – see ש"ב ב-ד)
      - 3 *Answer2*: שאול himself didn't keep the monarchy, which is why it didn't carry on to his sons
        - (a) *Sourcetxt*: v. 16 – if someone is granted greatness, it is given to his generations
          - (i) *But*: if he becomes haughty, he is cast down (v. 17)